

Studier av östrogenfria preventivmedel – påverkan på ägglossning största effekten av akut-p-piller

II Implantationen av ett befruktat ägg i livmodersslemhinnan är en komplicerad process som förutom ett moget och friskt ägg kräver en väl förberedd slemhinna. Progesteron är nödvändigt för denna process som endast kan ske under en begränsad tid.

Genom att använda antiprogesteronet mifepriston som blockerar effekten av progesteron ges möjlighet att studera vilka faktorer som är progesteronberoende. Syftet med projektet har varit att genom att kartlägga dessa faktorer kunna utveckla nya östrogenfria preventivmedel, samt att undersöka hur akut-p-piller utövar sin effekt. Försökspersoner har varit friska fertila kvinnor 21–43 år.

I det aktuella projektet har vi visat att flera implantationsspecifika faktorer påverkas genom tillförsel av olika doser av mifepriston, antingen som engångsdos efter ägglossning (200 mg) eller givet dagligen eller en gång i veckan i lägre dos (0,5 respektive 5 mg).

Effekten som preventivmedel har också undersökts i projektet. Daglig tillförsel av 0,5 mg mifepriston alternativt 5 mg i veckan gav en signifikant reduk-

tion av antalet förväntade graviditeter jämfört med om ingen preventivmetod används, men det är inte lika effektivt som konventionella östrogeninnehållande p-piller. Genom att kombinera mifepriston med andra ämnen finns potential att öka effekten betydligt.

Vi har också undersökt effekten av s k akut-p-piller. Dessa piller tas direkt efter ett oskyddat samlag i syfte att förhindra en oönskad graviditet. Sedan tidigare studier är det känt att 10 mg mifepriston som engångsdos alternativt 1,5 mg av gestagenet levonorgestrel (Norlevo), delat i två doser, har den högsta effektiviteten och de lägsta biverkningarna av hormonella tillgängliga metoder. Behovet att akut-p-piller kan uppstå när som helst under menscykeln och en effektiv metod torde kunna påverka såväl ägglossning som omvandlingen av livmodersslemhinnan.

Vi har tillfört 10 mg mifepriston eller 1,5 mg levonorgestrel till försökspersoner (som skyddat sig mot graviditet genom kondom eller är steriliserade) antingen strax före eller strax efter äggloss-

ningen. Genom att analysera hormoner som indikerar ägglossning samt genom undersökningar av livmodersslemhinnan har effekterna av dessa behandlingar studerats. Resultaten visar att hämning eller fördröjning av ägglossningen är den största effekten. Efter behandling med mifepriston ses en minimal påverkan på slemhinnan men ingen effekt av levonorgestrel kan registreras på de faktorer vi valt att undersöka.

Detta bekräftar att akut-p-piller har en helt annan verkningsmekanism än t ex abortpiller, vilket borde leda till en ökad acceptans av metoden och därigenom minska antalet legala och illegala aborter och dess komplikationer.

Lena Marions

Lena.marions@ks.se

Endometrial receptivity and development of new contraceptive methods. Institutionen för Kvinnors och Barns hälsa, Karolinska institutet.

Felaktiga slutsatser i amerikansk studie om apnéer och bradykardier hos friska spädbarn

II I en longitudinell multicenterstudie i USA utvärderades hypotesen att barn med s k livlöshetsattacker, mycket för tidigt födda barn och syskon till barn som avlidit i plötslig spädbarnsdöd, löper större risk än friska fullgångna barn att drabbas av bradykardier och apnéer un-

der spädbarnsåldern. Studien omfattade 306 friska spädbarn och 773 tillhörande sex riskgrupper.

Varje barn utrustades med en monitor som registrerade bröst- och bukrörelser, hjärtfrekvens och saturation. Tillbuden (apné/bradykardi) indelades i »konventionella« alternativt »extrema«, och definitionen anpassades till barnets postkonceptionella ålder och kliniska status. Tröskelvärden för tillbuden programmerades in för varje barn. Monitorn registrerade parametrarna 75 sekunder före tillbudet, under och 30 sekunder efter.

Resultaten visade att 75 procent av alla tillbud bestod av konventionella apnéer och 49 procent av extrema apnéer utan bradykardi, medan endast bradykardi förekom i 36 procent av alla tillbud. 25 procent av de extrema tillbuden resulterade i saturationsfall på minst 10 procent. De extrema tillbuden var mest frekventa hos de för tidigt födda barnen före den 43:e postkonceptionella veckan. Hos de fullgångna barnen var förekomsten av tillbud densamma i alla

grupper. Sålunda fastslår författarna att de s k konventionella apnéerna och bradykardierna är vanligt förekommande även hos friska spädbarn.

Undertecknad har mångårig erfarenhet av avancerade sömnpolygrafiundersökningar på barn med andningsstörningar. Tillbuden, såsom de definieras i artikeln, är ytterst sällsynta, är alltid associerade med desatureringar, och förekommer endast hos sjuka spädbarn.

Diskrepansen i resultaten kan tillskrivas de amerikanska definitionskriterierna som leder till överskattning av apnéer och bradykardier, och således till felaktiga slutsatser.

Miriam Katz-Salamon

miriam.katz-salamon@ks.se

Ramanathan R, et al. Cardiorespiratory events recorded on home monitors. Comparison of healthy infants with those at increased risk for SIDS. JAMA 2001;285(17):2199-207

Referat till Nya rön skall innehålla:

- Kort titel som speglar huvudbudskapet
 - Bakgrund till varför studien gjordes
 - Något om materialets sammansättning
- Huvudresultat och författarnas konklusion
 - Tillämpning på svenska förhållanden
 - Fullständig referens för artikeln
 - Din adress, telefonnr, fax och e-postadress
 - Tillstånd att publicera referatet på vår hemsida, VIKTIGT!
 - Referat får innehålla högst 200 ord

Skicka referatet med e-post som ett vidhängande Word-dokument till nya.ron@lakartidningen.se